

KRANJSKI ZVON

ŽUPNIJSKI LIST ZA KRANJ IN OKOLICO.

Izdaja: mestni župni urad v Kranju.

Izhaja zadnji teden v mesecu.

L. 1931. Št. 3.

Posamezna šte. 2 Din.

Tujci.

Nejredko se tu in tam sliši kaka pikra opazka „o tujcih“. Pa ne mislim s tem trditi, da se samo v našem mestu kaj takega opazi, ne, to je nekako naša slovenska špecijalitet, da svoje sonarodnjake pozdravljamo s tem neprijetnim pozdravom. Če se priženj iz sosednje vasi kak mlad gospodar, že mora slišati ob kaki priliki, da ni domačin, da naj molči, ko je tujec.

Malo čudno je to za nas Slovence, ko bi kmalu od ene naše meje do druge lahko zaklical, pa se tako radi omejujemo na svoje vaško obzorje in nam je neredko prišlec iz sosednje vasi že „tujec“.

Ko sem pred kratkem zopet slišal to besedo kot pikro opazko, sem šel pregledovat naš „status“, to je velika knjiga, kjer imamo zapisane in popisane vse družine naše župnije. Pa sem primerjal v mestu Kranj, katere hiše so imele pred sto leti še gospodarja iz iste družine in istega imena, kakor danes, pa sem jih med tolikimi naštel le 16, reci in piši šestnajst v celem Kranju. Morda bo vse zanimalo, katere družine v mestu že nad sto let gospodarijo na isti hiši, za to naj jih naštejemo: Št. 32, Florjančič, št. 33, Drimovec, št. 43, Podrekar, št. 78, Puhar, št. 82, Puhar, št. 83, Pernič, št. 108, Zupanc, št. 112, Mayr, št. 137, Šavnik, št. 167, Markič, št. 169, Fok, št. 183/184, Pleweis. V savskem predmestju pa št. 15, Engelman, št. 22, Marenčič, št. 27, Pirc, št. 31, Kumer.

Ko sem šel pa še za dvesto let nazaj in sem pregledal imena novorojencev in botrov iz let 1720 do 1733 pa sem zasledil še samo kakih osem priimkov, ki so še sedaj v Kranju: Babič, Bradaška, Puhar, Šumi, Engelman, Florjančič, Fok in Kiler. Te družine bi še imele v sebi staro, pristno kranjsko kri.

In če pregledujem stare častitljive kranjske rodovine, pa vidim, da so se njih očetje ali stari očetje priselili iz vseh delov sveta v našo mesto in kranjski meščani smo tako skoro sami „tujci“.

Po vojni se je začela za mesto Kranj in okolico čisto nova doba. Staro patrijarhalno življenje obrtnikov, meščanov in trgovcev nekako stopa v ozadje, od vseh strani pa pritiskajo delavske mase, razni kvalificirani delavci iz vseh držav Evrope, tovarniški podjetniki, ravnatelji, obratovodje, uradniki i. t. d. Pred kratkem je bil v Kranju na obisku gospod, ki ni bil že kake 15 let v Kranju, pa je rekel, da mesta skoro spoznal ne bi več, tako se je izpreminilo. Z zunanjim obličjem mesta se je izpremenilo in se še vedno izpreminja tudi sestava njegovega prebivalstva in okolice. V krstni knjigi je danes vsaj polovico drugačnih priimkov, kakor so bili pred 12 leti. Prihaja in prihajalo bo torej k nam vedno več „tujcev“.

Ko se tu in tam nekako odbijajoče rabi beseda tujec od domačinov, ki so bili pred kratkem tudi še tujci v mestu, je pa zanimivo poslušati mnenje priseljencev o dose- danjih domačinih. Zopet je to nekak vsakdanji pojav ne samo v Kranju, ampak skoro povsod, kamor se priseljujejo

ljudje od drugod, da nekako neprijateljsko sodijo o dose- danjih domačinih, češ „takih ljudi nisem še nikjer dobil“. Marsikdo, ki se priseli v tuje mesto, pričakuje morda pre- več od domačinov in ne umeva, da je razumljivo, če so d mačni napram prislecem nekako nezaupljivi, dokler ne spoznajo, s kom imajo opraviti. Je pač to britka resnica, da prihajajo med novopriseljenci tudi taki, ki ne delajo časti svojim sorojakom in ki povzročajo nezaupnost do vseh no- vopriseljencev. Krivično bi bilo torej obsojati domačine, češ da sovražijo vse „tujce“, vse priseljence.

Ravno tako krivično pa bi bilo radi par pokvarjenih priseljencev vse potem metati v isti koš in vse obsojati, kakor da so vsi taki. To se kaj rado do aja, da radi par slabih elementov pridejo v slabo luč vsi njih sorojaki.

Zakaj o tej zadevi piše Kranjski zvon?

Prvič radi naših priseljenih Primorcev, ker se mi zdi, da se glede njih dogaja to, kar sem prej omenjal. Vsekakor bi bilo krivično radi par nečastnih izjem, ki jih Primorci sami obžalujejo, vse po teh izjemah precenjevati.

V Delavskem domu so bili brezplačno med drugimi trije, ki niso hoteli delati in smo jih odslovili. V isti sobi smo potem po njih odhodu dobili pet žimnic, ki so bile spodaj vse razrezane in pokončane. To je pač bila hvaležnost za dobrote. Poleg tega so pa še okrog obdolževali upravo Delavskega doma, da smo jih za to vrgli ven iz Doma, ker so Sokoli in ker so hodili v Narodni dom. No par tednov po tem so kmalu enega izmed teh zaprli radi vloma. Poleg teh imamo pa tam tudi kakih deset drugih Primor- cev, ki so pa prav dobri, pošteni in pridni fantje in možje! Kako velika krivica bi bila, če bi vse po par slabih preso- jali! Če bi se iz naše župnije morali v velikem številu izseljevati, bi pač bili tudi med njimi razni dobri in slabi eksemplari. Mi moramo imeti do svojih trpečih bratov, ki prihajajo k nam, v deželo svobode po kruh in zatočišče, polno bratskega sočutja. Pomagati jim moramo po svojih močeh, da najdejo med nami res domovino, ki jih ljubi, z njimi sočustvuje in jim lajša gorje. Treba je le malo pogledati čez naše planine, tja proti jugu, pa bomo videli, da ga ni pod solncem naroda, ki bi toliko trpel, kakor naši bratje.

In če naše ljudi smejo največji zločinci svobodno mo- riti, pretepati, ropati, jim požigati domove, je potem čisto jasno, da v takem ozračju tudi med našimi ljudmi zrastejo osebnosti, ki se v silni bolesti spozabijo in ki morda nasi- čeni tega nevdržnega ozračja, prineso sem malo drugačne pojme o dovoljenem in nedovoljenem. Če bi tebi kdo za- žigal hišo nad glavo in bi tvojemu bratu pulil po nedol- žnem nohte iz prstov, kdo se more potem čuditi, če se naležeš teh zločinskih manir in bi vračal milo za drago? Ne bilo bi prav, a bilo bi razumljivo! Če so eni plačani, da ubijajo in požigajo, če dobe za to odlikovanja, je ra- zumljivo, da bi morali biti naši ljudje tam sami svetniki - mučeniki, da bi temu ali onemu ne zavrela upravičena jeza. In da tako ozračje ni ravno najbolj vzgojno, je tudi jasno. Toda naš mučeniški rod je to, katerega usodo mo-

ramo s tem večjo ljubeznijo spremljati, čim bolj mora ta trpeti.

Drugi vzrok, da o tem pišem, je pa, bi rekel, naše dušno pastirsko stališče.

Nekoč sem vprašal nekega begunca, če kaj hodi v cerkev, pa mi je odgovoril: »Doma sem že hodil, tu sem pa tuj, prišel sem nekam iz reda in se ne počutim domačega ne med ljudmi in tudi ne v cerkvi.«

Kolikokrat opazujemo mi duhovniki ta pojav, da gredo naši drugače dobri verniki v tujino — v Ameriko, Francijo ali drugam, pa tam popolnoma zanemarjajo cerkev in svoje verske dolžnosti. Doma so pridno hodili v cerkev in k sv. zakramentom, v tujini, ki jim je tujina, pa na vse pozabijo. Nihče jih ne sprejme kot brate, morda jih tudi v cerkvi gledajo kot »tujce«, za to se ne počutijo domače in jim tako postane tuja celo cerkev.

Toda katoliška cerkev ne pozna in ne sme poznati nikdar »tujcev«. Vsi njeni otroci so domačini, pa naj pridejo kamor koli na širni zemlji! Povsod je isti Bog, ista resnica, isti evangelij; povsod bi morala cveteti ista ljubezen. Če pride katoliški Japonec, Črnc, Indijanec ali kdorkoli v našo cerkev, nam ne sme biti »tujec«, ampak brat v Kristusu. Koliko bolj pa celo naši rodni bratje ki prihajajo k nam pregnani iz rodne grude in domače hiše, potrebni tolažbe in pomoči.

Vsi torej, ki prihajate v našo župnijo od koder koli, pozdravljeni kot bratje! Pri nas, posebno v cerkvi, pri spovednici in obhajilni mizi, se ne smete počutiti kot tujci; tu je vaša domovina; tu je isti Bog, kakor v vaši nekdanji domači župni cerkvi; tu je isti duhovnik katoliške cerkve, kakor oni doma, ki vas je z bridkostjo gledal odhajati od doma; tu se glasi ista lepa slovenska pesem Bogu v čast in vam v tolažbo. Zato, če se morda kdaj v kaki družbi počutite tuje, v cerkvi ne sme tega biti. In za to radi hodite v cerkev, k zakramentom, obiščite župno pisarno, ko se priselite, tu je vaš domači krov, kjer ni novenega »tujca«.

V slovensko župnijo je prišel fant tam iz Krasa in se je oglasil pri župniku za pomoč v potrebi. Pa se je župnik obrnil na njegovega župnika na Krasu za pojasnila, kakšen je njegov župljan, ki se je priselil. Pa je župnik odgovoril: »Ima zelo dobro mater, katero pred vsem skrbi, če hodi njen sin v nedeljo k službi božji in k zakramentom. Povejte mu, da ta skrb najbolj tare njeno srce.« To je slovenska mati! Ona dobro ve, da mu tujina ne bo tujina, če bo tam iskal Boga in se oklepal Kristusa. Vsi torej, ki prihajate v našo župnijo, naj vam bo skrb vaše dobre slovenske matere najiskrenejše naročilo: »Prihajaj redno k nedeljski službi božji, ostani zvest svojemu Bogu, če Boga ne zapustiš, tudi Bog tebe ne bo in boš našel povsod domovino.«

Verna slovenska mati.

Za novo leto sem pisal neki materi — vdovi, katere usoda mi pogosta stopi pred oči.

Ob začetku svetovne vojne je moral mož takoj prvi dan od doma. Pustil je ženo s 4 otroci, od enega leta do 5 let starih. V prvih bojih je mož padel v Galiciji, po njegovi smrti je prišel na svet peti otrok.

Tako je žena ostala doma sama z malimi otroci in bolno materjo. Pri zadnjem otroku se je zrušilo ubogi ženi zdravje. Udrta se ji je kri in zdravniki so že obupali nad njo. Previdel sem jo in pripravil na smrt.

Usoda nobene, od vojske udarjene družine, mi ni šla tako k srcu, kakor življenje te.

Mož je bil med najboljšimi možmi v župniji. Veren, značajan, izobražen, poštenjak od nog do glave. Imel je malo trgovino in posestvo. Med njim in ženo je vladala res idealna ljubezen, ki ni bila nikdar skaljena. V družini je vladalo primerno blagostanje in sreča.

Pa je prišla vojska in je vse podrla.

Žena ni dobila nikake podpore. Umrla je stara mati gospodinja pa je obležala na bolniški postelji, na katero je do danes več ali manj od leta 1914. vedno priklenjena. Prišli so težki dnevi, ki bi bili strli pogum najpogumnejšemu možu. A vera verne slovenske matere ni onemogla. Ko so zdravniki obupali nad njo, jo je vzdrževala vera v božjo Previdnost, da Bog ne bo zapustil njenih otrok samih. Skozi najtežje gospodarske krize je ohranila vedno trdno zaupanje v božjo pomoč. Ko sem jo prej osebno in kasneje pismeno tu in tam tolažil in bodril, sem se sam od nje učil velike in neomajene vere v božjo Previdnost.

In sedaj so ji otroci zrastle že toliko, da že sami kmetujejo, vodijo trgovino, skrbje za mlajše in negujejo svojo bolno mater.

Ina pred kratkem sem po dolgem času zopet dobil od te matere pismo, ki je tako lepo, da se mi zdi vredno, da ga priobčim v pouk.

Takole piše: Že od pomladi ne delam ničesar, le prekladam se iz sobe v sobo, prečitam dnevni časopis, včasih tudi kako knjigo, za kako uro vzamem v roko ročno delo in pa pomagam otrokom poskrbeti za to in ono. Otroci mi strežejo z veliko potrpežljivostjo in gledajo na to, da mi kolikor mogoče lajšajo življenje. Tako mi potekajo dnevi v miru in zadovoljnosti. Oglašajo se še razni križi, pa v zaupanju na presv. Srce J-zusovo in mater Marijo nimam več strahu pred njimi, ker vem, da nas bo ljubi Bog čuval naprej, kakor nas je čuval dosedaj. Tudi otroci vidijo v vsem le božjo voljo in dobro vedo, da vse, kar je prišlo hudega, je bilo našim dušam v dobro. Zato nikdar noben ne vpraša, zakaj tako, zakaj toliko trpljenja, ampak vsak pravi: »Že Bog ve, zakaj je bilo tako prav.« Res, dobri so ti moji otroci. Bog bodi zahvaljen, da mi jih je dal in Bog daj, da bi vedno ostali taki, kot so bili dosedaj . . .

Kako lepa je taka trdna vera slovenske matere! Kako je bogato v otrocih poplačana že na tem svetu in kako plačilo jo pač čaka onstran groba!

Velika je skrivnost trpljenja! Zakaj tako, zakaj ne drugače? Zakaj moram ravno jaz toliko trpeti, zakaj ravno mene Bog tako silno obiskuje s trpljenjem? To so vprašanja, ki naravno prihajajo človeku v dušo v bridkih dneh poizkušnje. A na vsa ta vprašanja človeški razum, prepričan sam sebi ne najde odgovora. Le vera, živa vera v božjo Previdnost, Ljubezen in Dobroto najde odgovor, ker ve, da tistim, ki Boga ljubijo se vse prav izteče.

Naj iz onih krajev omenjam še eno mater, vzornico!

Imela je sina, dobrega, značajnega, vernega. Bil je osmošolec in mati je upala, da bo enkrat stopil pred altar. Pa je moral sin v vojno. Bil je častnik, značajan fant, da ga je vse spoštovalo. Za nobenega nisem toliko molil, kakor za tega in moža žene, o kateri sem prej pisal. Pa sta oba padla . . .

In koliko je ta mati premolila za sina, sam Bog ve! Pa, kakor da je bila vsa molitev zaman! Nekega dne pri- nesel Slovenec not co: »Padli častniki 17. pešpolka . . .« In med naštetimi je bil tudi moj mladostni prijatelj . . .

Kaj bo mati rekla, kaj bo mati storila? Ali jo bo to strlo . . .? Tako sem se izpraševal in si kak teden nisem niti upal v njeno hišo. Morda bo pa tožila, sem se bal, češ, »toliko sem molila, pa vse zaman . . .«

Pa sem se počasi bližal rodni hiši padlega častnika. In na prag mi pride nasproti njegova mati. Z objokanimi očmi me tožno pogleda in pravi: »Je pač že to bila božja volja.«

Ah, takih slovenskih mater, močnih v veri, nam je treba!

Razširjajte „KRANJSKI ZVON“!

Mačeha.

Ob robu vasi je stala čedna hiša in v njej je prebival čevljarški mojster s svojo družino. Gospodarstvo mu je kar dobro uspevalo. Poleg hiše je imel nekaj polja in vrta, čevljarija mu je šla dobro, ker je bil splošno znan kot dober mojster.

Toda mož je imel veliko napako. Bil je pravi grobian, sirov brez srca, ki je vihtel svojo kneftro brez usmiljenja po vajencih in otrocih, pa tudi njegova žena jo je morala pogosto čutiti.

Imel je ženo, ki je bila popolnoma drugačna, kakor on. Nežna, bledikasta, tiha in skromna, prava podoba tih trpinke. Pri hiši je bilo pet otrok, ki so kar trepetali, kadar je oče stopil iz delavnice v hišo. Če se je kak otrok kaj ganil, je priletel čevljarški stol, kopito ali kaj podobnega neusmiljeno na njega; najrajše pa je oče pokazal svojo oblast s kneftro, ki je neusmiljeno pela po hrbtih.

V družini je prišel na svet šesti otrok, pri katerem pa je mati žrtvovala svoje življenje. Tiha in žalostna, zanemarljena od moža je umrla, ko je bil otrok štir komaj osem dni. Tako je ostalo šest sirot pri hiši, najmlajši osem dni, najstarejša 10 let stara. Z materjo jim je ugasnil zadnji solnčni žarek v hiši. Trdo, mrzlo in brez srca je bilo vse okrog njih.

Toda ne, še je bil nekdo, ki se je zavzel za uboge črvičke. Bila je služkinja, ki je sedaj po smrti matere smatrala, da je samo po sebi umevno, da skrbi za otročiče in jim kolikor mogoče nadomesti mater.

Bila je že precej časa pri hiši in edina, ki se je znala postaviti po robu sirovostim čevljarja. Za trdo besedo je imela trd odgovor, brez strahu je povedala gospodarju v brk, kar mu je šlo in ta je imel nekak rešpekt pred njo, da se ji ni upal storiti nič žalega.

In ta je sedaj prevzela nase dolžnosti matere. Kot vestna in skrbna gospodinja je nadomestila otrokom mater, da jim ni ničesar manjkalo. Da, sedaj jim je bilo še boljše, kot prej, ker se je znala služkinja ostro postaviti po robu gospodarju in je otroke ubranila pred marsikako krivično in prestrogo očetovo kaznijo.

Toda čevljar je vedno bolj pozabljal, da njegova gospodinja ni dolžna ostati pri njem in se je tudi proti njej upal kazati vedno več strogosti in sirovosti. Sprevidela je, da ne more več vztrajati, odpovedala je službo in se s težkim srcem poslovila od otrok. Dvanajst rok jo je držalo nazaj, dvanajst očes je bridko jokalo, ko se je poslavljala od njih. Za njo so tekli še daleč po cesti in gledali jokaje, ko je izginila za ovinkom vrh klanca. Kakor izgubljeni otroci so še par dni tavalili po vasi in iskali »našo Micko,« ki je odšla od njih. Sedaj šele so otročiči postali prave sirote.

Na to so pa služkinje prihajale in odhajale ena za drugo. Nobena ni zdržala. Otroci so tavalili okrog raztrgani in zamazani, plahi in zbegani, lačni in zanemarljeni. Pa tudi njih oče je sedaj začutil, kako težko je brez prave gospodinjice. Šel je v sebe in spoznal, da je on sam kriv vsemu temu.

Pa mož ni bil brez dobrih lastnosti. Bil je toliko moža, da je sam sebi priznal svojo krivdo in neke nedelje popoldan je zapregel »bagerle« in se odpeljal k Micki, nekdanji služkinji, ter jo prosil za roko. Radi Boga, naj ga vzame, jo je prosil in radi otrok. »Jaz sem res sirov človek, grdo sem ravnal z ženo, otroci in s teboj, pa hočem se po možnosti poboljšati, ti boš pač znala tudi mojo sirovost krotiti, priditi kot žena in mati v hišo radi otrok.« Tako je prosil. In Micki so stopili pred oči ubogi črvički, ki nimajo matere in nobene duše, ki bi jih ljubila in za nje skrbela. Pa se je odločila in v treh tednih je bila poroka.

»Micka pride zopet nazaj!« To je bilo veselje v hiši pri otrocih! Pa to veselje je kmalu utihnilo.

Prišla je soseda in našla pred hišo najstarejšo deklico in jo je začela obdelovati: »Mačeho boste dobili, ta bo vas

dajala.« In drugega je srečala »skrbna teta« in ga pikro tolažila: »Pisano mater boš dobil, ta vas bo šibala, pesek vam bo mešala med moko, ko bo kruh pekla.« Vse povesti o hudih mačehah in vse pesmice o pisanih materah so »prijazni« sosede in drugi prinašali otrokom na ušesa in v srce.

In ko je prišla Micka v hišo kot žena in mati, so stali otroci plahi in solze so jim silile v oči. Micka je to takoj opazila. Pa si ni znala tega razložiti. Pa se obrne na najstarejšo deklico: »Ja, kaj pa je vendar otrok, saj smo se tako radi imeli, pa se kisaš in žalostno držiš, ko sem prišla v hišo nazaj?«

»Ja, ja«, je s težavo govorilo dekletce: »Micko bi radi imeli, samo pisane matere ne, mačeha se bojimo.«

To je bila prva bridka kaplja, ki je padla kakor cent težak kamen v dušo nove gospodinjice.

In pričela je ustvarjati red v hiši in vzgajati zanemarljene otroke. Pa pridni sosede so jo farizejsko opazovali. Če je kaj kaznovala otroka, so ga že sosede hujskali: »Seveda mačeho imaš.« Vsako malenkost so takoj razobnili kot preganjanje otrok. Tožili jo celo pri oblasteh, da pretepa otroke, da grdo z njimi ravna.

In prišel je v družini otrok na svet. Zopet so imele »tete« in klepetulje dovolj opravke in prilike za hujskanje. »Sedaj boš pa tuje otroke pestovala, sedaj vas bo šele preganjala, od hiše vas podila, ko bo svoje otroke imela.« Tako so zbadali in dražili plahe sirote.

Uboga žena pa je trpela in jokala.

Bilo je pa kmalu po rojstvu prvega otroka. Čevljar je šel v vaško gostilno in tam si ga je precej privoščil med vaškimi veljaki. Pa je začel eden pikro omenjati »mačeho«, ki z njegovimi otroci tako grdo ravna, jih pretepa in sovraži. Sedaj se je pa čevljarju nekaj zjasnilo. Spoznal je, zakaj je žena pogosto tako žalostna in zakaj so otroci nereditko trmasti in neodkriti proti njej. Jeza je zgrabila močnega moža, prijel je zbadljivca, ga zavihtel kvišku in ga vrgel skozi vrata na cesto, da so mu pokale kosti. Potem pa je ves rdeč in tresoč se od jeze udaril po mizi, da so zaropotali kozarci in je zavpil med može: »Še eden naj mi kaj reče čez mojo ženo, ki skrbi za tuje otroke bolj kakor vaše za svoje, pa mu zdrobim glavo s stolom.«

Od tedaj je imela žena mir in beseda mačeha si ni nihče več upal izpregovoriti pred čevljarjevimi otroci.

Oh ta grda pesem o mačehi! Koliko žalosti je že povzročila v dušah dobrih in skrbnih mater, ki so iz ljubezni do otrok prevzele težko breme vzgoje tujih otrok! Kolikokrat »skrbni« sosede in sosede s svojimi nespametnimi opazkami o pisani materi in mačehi zbude malim otrokom strah in odpor pred novo materjo, ki skrbi za nje morda bolje, kakor bi skrbela njih rodna mati!

Jaz nisem v življenju še nikdar poznal slabe mačeha! Če bi bila kaka napaka, ki sem jo tu in tam pri njih opazil, je bila ta, da so bile preveč prizanesljive do otrok iz prvega zakona, ker so se morale vedno bati sosedov, da ji bodo oponašali, da ni mati, da je mačeha, če otroka tudi upravičeno kaznuje. In če je bila kdaj in kje kaka mačeha, ki ni bila dobra otrokom, sirotam, je pač to izjema in ne smemo nikdar vseh po tej soditi. Občudovanja vredna pa je tista dekle, ki ima toliko korajže, da prevzame nase težko nalogo mačeha in za to ji morajo biti hvaležni pred vsem otroci, sirote, katerim je prišla za mater.

Župnija Kranj.

Oznanila za marc.

1. II. postna ned., prva ned. v mesecu, ob 6. sv. maša z blagoslovom, mesečno sv. obhajilo za može in mladeniče, pop. ob 2. postni govor, po litanijah je shod za dekliško Marijino družbo.

6. **Prvi petek v mesecu** ob 6. sv. maša z blagoslovom, zvečer ob 6. križev pot. Po 6. sv. maši vesoljna odveza za III. red.

8. **III. ned. v postu**, služba božja po navadi, pop. ob 2. postni govor, po litanijah v župni cerkvi **stanovski govor za žene**.

13. **Petek**, zv. ob 6. križev pot in litanije.

15. **IV. postna ned.**, služba božja po navadi, pop. shod za III. red.

16. **Pričetek tridevnice na čast sv. Jožefu** in pričetek duhovnih vaj za može in mladeniče, zvečer ob 7:30 govor in nato litanije sv. Jožefa.

17. Ob 5:30 sv. maša, ob 6. govor za može in mladeniče, ob 7:30 zvečer govor in litanije sv. Jožefa.

18. Kakor 17. marca.

19. **Praznik sv. Jožefa**, ob 5:45 skupno sv. obhajilo za može in mladeniče, ob 6. zadnji govor duhovnih vaj, sv. maša z blagoslovom. Ob 10. sv. maša na Hujah z darovanjem za cerkev. Pop. ob 2. v župni cerkvi litanije sv. Jožefa, ob 3. so pa na Hujah pete litanije M. B. in darovanje za cerkev. Po 6. sv. maši vesoljna odveza za III. red.

Za podružno cerkev na Hujah se naroči cerkvena zastava, bandero, kakor je bilo svoj čas dogovorjeno, v ta namen se bo porabilo darovanje na Hujah na praznik sv. Jožefa, radi česar letos posebno priporočamo to darovanje.

22. **Tiha nedelja**, služba božja po navadi. Zvečer ob 7:30 se prično duhovne vaje za dekleta.

23. Sv. maša ob 5:30, ob 6. pridiga za dekleta, zvečer ob 7:30 pridga in litanije M. B.

24. Kakor 23. marca. Zvečer spovedovanje za dekleta, ki imajo pri vseh spovednicah prednost.

25. **Praznik (nezapovedan) Marijinega oznanenja**, ob 5:45 skupno sv. obhajilo za dekleta, govor za dekleta, sv. maša z blagoslovom. Ob 10. navadna sv. maša. Pop. ob 2. postni govor, litanije M. B., po litanijah v roženovski cerkvi zadnji govor za dekleta. Po 6. sv. maši vesoljna odveza za III. red.

27. **Žalostna M. B.**, ob 5:45 skupno sv. obhajilo za žensko M. D.

29. **Cvetna nedelja**, ob 10. blagoslov oljk, procesija, sv. maša. Ta dan dopoldne ni pridig, med mašami se bere trpljenje našega Gospoda Jez. Kr. Pop. ob 2. postna pridiga. Po 6. sv. maši je vesoljna odveza za III. red.

Razno.

Mohorjeva družba. Čas za naročnino je le še do 3. marca. Vsaka družina bodi naročena na lepe knjige Mohorjeve družbe.

Poroke italijanskih državljanov. Zaročenci, ki so italijanski državljanji, pa se hočejo poročiti pri nas, potrebujejo za svojo poroko tudi oklicni list pristojne domovinske občine v Italiji, oziroma izjavo te občine, da ni nobenega zadržka zoper njih poroko v Jugoslaviji. Ta oklicni list ali izjavo občine izposluje kr. generalni konzulat kraljevine Italije v Ljubljani. Prošnji na konzulat je treba priložiti: rojstni in krstni list, samski list, domovinski list za ženina in nevesto. Prošnji je treba priložiti lir 25 za oklice.

Najdeno: Ženska ročna torbica, ženski poročni prstan, dve srečki drž. loterije. Vse to se dobi v župni pisarni.

Pošteni najditelji se še dobe. Dekle iz naše župnije je našla izgubljeno denarnico z 5.000 Din gotovine in jo takoj prinesla v župno pisarno. Čez kako uro za njo pa že pride v pisarno žena od Lesc in žalostna pripoveduje, da je izgubila ves denar. Lahko si mislite, kako je bila vesela, ko je zagledala svojo denarnico.

Duhovne vaje za može in fante se vrše v župni cerkvi v Kranju od 16. do 19. marca. V pondeljek, dne 16. marca bo zvečer ob 7.30 prvi govor v župni cerkvi in na to v torek in sredo 17. in 18. zjutraj ob 6. govor in sv. maša, zvečer ob 7.30 govor in litanije. Sklep duhovnih vaj bo na praznik sv. Jožefa zjutraj ob 6. s skupnim sv.

obhajilom in govorom. Duhovne vaje bo vodil preč. g. dr. Odilo Mekinda, pater kapucin iz Škofje Loke, ki je znan in priljubljen govornik v Kranju. V torek in sredo zvečer po pridigi in na praznik sv. Jožefa zjutraj bo na razpolago več spovednikov, tako da bo zasedenih vseh sedem spovednic in bo tako dana prilika vsem možem in mladeničem, da opravijo velikonočno spoved za praznik sv. Jožefa. Vse fante in može, iz mesta in vasi prav lepo vabimo, da se udeležujejo teh duhovnih vaj. Vse starše in gospodarje, trgovce in obrtnike, prosimo, da pošiljajo svoje sinove, vajuje in pomočnike k cerkvenim govorom. Med časom duhovnih vaj imajo moški prednost pri vseh spovednicah.

Duhovne vaje za dekleta se vrše v roženovski cerkvi v dneh od 22. do 25. marca, prvi govor 22. marca ob 7:30 zvečer, 23. in 24. zjutraj ob 6. in zvečer ob 7:30 cerkveni govor, 25. ob 6. govor in skupno sv. obhajilo v župni cerkvi, sklep na praznik po litanijah v roženovski cerkvi. Vse starše in gospodarje prosimo, da daste priliko svojim hčeram, vajenkam, pomočnicam in uslužbenkam, da se morejo udeleževati duhovnih vaj.

Za žene priredimo drugič, morda jeseni ali za advent duhovne vaje, da ne bodo morda mislile, da nje zanemarjamo.

Stanovski govori za žene, so pri nas ukazani vsake kvatre. Dosedaj teh govorov pri nas ni bilo. Kakor smo se pa uverili, bi naše matere radi videle, če bi se taki splošni stanovski govori za matere vršili. Tako bo prvi stanovski govor za žene v nedeljo, dne 8. marca po litanijah pop. v župni cerkvi. V župni cerkvi se vrši govor radi tega, da morejo vse udeleženke sedeti med pridigo. Vse žene brez razlike stanu, iz mesta in vasi, prav vljudno vabimo, da se udeleže tega stanovskega govora.

Javna kopalnica se otvori dne 9. marca v Delavskem domu. Na razpolago bosta dve banji in štiri prhe.

Mrliška kronika.

Umrli v l. 1930.

Benedik Neža roj. **Rozman**, gostilničarka, Kranj št. 7, roj. 20. jan. 1884, umrla 29. avg.

Orehek Kordelija, vdova davčnega nadupr., Kranj 113, roj. 2. avgusta 1885, umrla 23. sept.

Komac Mihaela, hči delavke, 18 dni stara, Premskovo 83, umrla 8. okt.

Štilec Terezija, hči čevljarja, Klanec 26, 8 dni stara, umrla 15. okt.

Krt Anton, posestnik, Premskovo št. 6, roj. 11. decembra 1866, umrl 25. okt.

Bandič Pavel, črkostavec, Kranj 170, roj. 29. decembra 1902, umrl 31. okt.

Pollak Marija roj. **Šuštaršič**, vdova po trgovcu, Kranj 130, roj. 21. nov. 1848, umrla 29. okt. v Ljubljani, bolnica.

Malec Pavel, sin cerkvenika, Kranj, 6 let star, umrl 1. nov.

Bernard Frančiška roj. **Pozeb**, Klanec 24, rojena 7. nov. 1868, umrla 5. nov.

Permosar Frančiška, zasebnica, Savsko predm. 29, roj. 21. jan. 1865, umrla 6. nov.

Bajguini Uršula, zasebnica, Kranj 98, 83 let, umrla 7. nov.

Nabernik Marija, hči monterja, 8 mesecev stara, Premskovo 45, umrla 15. nov.

Miklavčič Antonija, perica, Farovška loka, 75 let, umrla 22. nov.

Rohrman Adolf, posestnik, Kranj, Kokriško predmestje 25 roj. 1852, umrl 26. nov.

Štefe Zvonko, Savsko predm. 25, roj. 25. sept. 1926, umrl 5. nov.

Erbežnik Apolonija, zasebnica, Kokriško predm. 92, 80 let, umrla 17. dec.

Jalen Marija roj. **Kern**, posestnikova žena. Huje št. 7, roj. 30. okt. 1875, umrla 22. dec.

Zupan Franc, čevljarški pomočnik, Savsko predm. 25, 27 let, umrl 7. dec. v ljubljanski bolnici.

Česenj Marjeta, zasebnica, Kranj 65, roj. 7. jun. 1851, umrla 28. dec.

Krč Franc, posestnik, [Klanec 2, roj. 1. febr. 1863, umrl 31. dec.

Poročeni pari 1931.

1. **Kocjan Andrej**, gimn. profesor, Leše 39 in **Kokalj Marija**, Kranj 17, poročena 4. januarja.

2. **Fortuna Martin**, gimn. profesor, Ptuj in **Šegula Gabrijela**, privatna uradnica, Kranj, Savsko predmestje 44, poročena 4. januarja.

3. **Jelenc Ciril**, puškarski mojster, Kranj, Kokriško predmestje 45 in **Varl Marija**, pletiljka, Kranj Kokriško predmestje 30, poročena 4. januarja.

4. **Drempetič Franc**, tovarn. delavec, Britof št. 26 in **Cernivec Frančiška**, delavka, Premskovo 59, poročena 4. januarja.

5. **Urbanc Ivan**, ključavničar, Klanec št. 2 in **Kern Ivana**, delavka, Klanec št. 15, poročena 4. januarja.

6. **Fink Jožef**, posestnik in gostilničar, Kranj, Kokriško predmestje št. 73, in **Jezeršek Stanislava**, učiteljica ročnih del, Kranj, Kokriško predmestje 73, poročena 20. januarja.

7. **Močnik Janez**, delavec, Kranj, Savsko premestje št. 23 in **Pogačnik Marija**, delavka Stražišče št. 121, poročena 25. januarja.

8. **Papež Oto**, obratovodja, Kranj, Kokriško predmestje 53 in **Dietrich Helena**, Wien, poročena 18. januarja.

9. **Krofl Karl**, sobni slikar, Kranj, Kokriško predmestje 35 in **Petrovič Elizabeta**, delavka, Huje 23, poročena 1. februarja.

10. **Ahačič Jožef**, voznik, Kranj 175 in **Sodnikar Alojzija**, služkinja, Kranj 186, poročena 1. februarja.

11. **Gorjanc Franc**, hišar in delavec, Stražišče 150 in **Ribnikar Helena**, Klanec 1, por. 2. febr.

12. **Hrovatin Peter**, čevljarški pomočnik, Klanec 16 in **Alijančič Ivana**, delavka, Klanec 16, poročena 8. febr.

13. **Knific Franc**, delavec, Savsko predmestje 43 in **Bozovičar Matilda**, služkinja, Savsko predmestje 30, poročena 8. febr.

14. **Perčič Franc**, mizar, Rupa 30 in **Fajfar Marija**, Rupa 7, por. 11. febr.

15. **Meglič Valentin**, sedlar, Sebenje-Križe, in **Pogačnik Frančiška**, Kovor 50, por. 11. febr.

16. **Blažun Franc**, kočar, Visoko in **Žerovnik Ana**, Voglje, por. 1. febr.

17. **Hudobivnik Franc**, delavec, Hotemaže št. 9 in **Lotrič Marija**, delavka, Kranj 89, por. 15. febr.

18. **Pipan Franc**, kočarja sin, Voklo 49 in **Benda Ana**, kočarja hči, Voklo 43, poročena 15. febr.

19. **Nanut Avguštin**, zidarski mojster, Kokr. predm. 70 in **Stepančič Helena**, Kokr. predm. 70, por. 15. febr.

19. **Gajšek Ivan**, kurjač, Šmarjetna gora 122 in **Kozelj Julijana**, Premskovo 91, poročena 15. febr.

21. **Prah Adolf**, tovarnar, Kokr. predm. in **Crobath Milena**, hči igravca, Kranj 142, por. 15. febr.

22. **Čosoč Gjuro**, mizar, Savsko predm. 24 in **Menard Stefanija**, delavka, Savsko predm. 34, poročena 15. febr.

Župnija Šmartin pri Kranju.

Oznanila.

1. marca. **II. postna nedelja**. — **Kvatrna**. Zjutraj božja služba po navadi, ob 9. z blagoslovom, popoldan ura molitve, križev pot, molitve za mrtve in litanije Srca Jez.

6. marca. **Prvi petek v mesecu**. Sv. maša z blagoslovom pri alt. Srca Jezusovega.

8. marca. **III. postna nedelja**. — Božja služba po navadi.

15. marca. **IV. postna nedelja**. — Božja služba po navadi.

19. **Sv. Jožef**, zapovedan praznik. Sv. maša zjutraj ob 9. z blagoslovom. Od praznika sv. Jožefa do tihe nedelje bodo duhovne vaje za moše in fante, katere bo vodil p. Bonaventura Resman, gvardijan iz Brezij.

22. marca. **V. postna — tiha nedelja**. Božja služba po navadi. — Sklep duhovnih vaj.

25. marca. **Oznanenje Marije Dev.** — Božja služba obakrat z blagoslovom. Skupno obhajilo in shod Marijine družbe. Vesoljna odveza za III. red.

27. marca. **Spomin 7 žalosti Matere božje**.

29. marca. **VI. postna — cvetna nedelja**. Božja služba po navadi. — Pred 9. mašo blagoslov oljk in lesa. Popoldan branje pasijona.

Med duhovnimi vajami od sv. Jožefa do tihe nedelje bo na razpolago več spovednikov. Može in fantje porabite to priliko, da se dobro pripravite na sprejem sv. zakramentov. Te dni imajo prednost pri spovednicah moški, ženske naj te dni nikar ne silijo k spovednicam.

Kronika.

Poročeni:

18. jan. **Benedik Mihael**, delavec iz Stražišča in **Terezija Oman** iz Stražišča.

1. febr. **Malovrh Jernej**, sedlar iz Črnega Vrha nad Polhovim Gradcem in **Mihaela Gorjanc** iz Gor. Save.

1. febr. **Ante Tabar**, delavec iz Ražanca pri Radni in **Frančiška Bernard** iz Stražišča.

7. febr. **Janez Bajželj**, hišar Stražišče in **Doro-teja Česen** iz Stražišča.

9. febr. **Mihael Gorjam**, posestnik v Stražišču in **Marija Rozman** iz Stražišča.

15. febr. **Silar Vencel**, delavec v Zg. Bitnju in **Marija Leber** iz Stražišča.

11. febr. **Ježek Pavel**, posestnik v Vibrčah pri Smedniku in **Marija Kokalj** iz Sred. Bitnja.

Umrli:

13. jan. **Bitenc Franc**, oženjen žel. delavec v pokoju iz Zgor. Bitnja, star 53 let.

20. jan. **Fabjan Ana**, žena sitarja, stara 60 let iz Stražišča.

21. **Božičević Jurij**, zak. sin brusarja, star 4 mesece iz Gor. Save.

24. jan. **Plestenjak Pavel**, elektromonterja sin iz Sred. Bitnja.

2. febr. **Ana Žontar** roj. **Lebar**, vdova, užitkarica v Stražišču, stara 78 let.

11. febr. **Česen Rajko**, oženjen delavec iz Gor. Save, star 31 let.

12. febr. **Plestenjak Franc**, delavca sin iz Stražišča, star 14 dni.

Duh. svetnik Pokorn Fran

Kranjski dušni pastirji.

(Nadaljevanje.)

15. Peter Poljc¹⁾ (Paltz), provizor, omenjen že 14. marca 1432. kot župnik moravški, ker je bila mestna župnija v Kranju kot izpraznjena razglašena, ko je Koloman proš postal. Kranj je dajal 30, Moravče pa 10 oglejskih mark letne provizije. Za Poljca je bil porok Ernest Auriabri, kanonik Halberstadenski. Poljčevi prošnji za Kranj je papež Evgen IV. ugodil dne 5. febr. 1432.

Poljc je bil tudi naddijakon Kranjske, župnik v Moravčah (1423.—51.), župni vikar pri Sv. Petru v Ljubljani (1449.—56.), župnik v Dobu (1425.). Kot župnik moravški je dne 8. septembra 1423.²⁾ prodal dve kmetiji in graščino v belocerkevski župniji za 29 mark Andreju, priorju pleterskega samostana. Leta 1429.³⁾ dne 7. jul. je podpisan kot priča na listini, s katero se podeljujejo obilni odpustki molilcem presv. R. T. v Naklem. Takrat je že zaznamovan kot naddijakon Kranjske. Valvazor ga imenuje naddijakona Gorenjske, ko omenja njegovo sestro Barbaro Poljc, da je bila l. (1441.—47.) opatica v mekiškem samostanu. — L. 1439. dne 11./6. je bil Poljc priča kupnega pisma, v katerem je cerkev sv. Nikolaja na Brezovem pri sv. Križu ob Litiji, takrat še v šentrupertski župniji, kupila eno kmetijo za 36 dukatov od Baltazarja Lazar po svojih ključarjih Martinu in Matevžu Vidmar.

Peter Poljc se je kot ključar velike bratovščine Naše Lj. Gospe v Kamniku dogovoril z veljavnimi udi te bratovščine, da so napravili v ponedeljek po sv. Luki (19. 10.) l. 1444.⁴⁾ zamenjavo za Ano, vdovo po ranjem Linhartu Ižanec, glede zemljišča v Podgorju v mengeški župniji, za drugo zemljišče v Volčjem Potoku v kamniški župniji. Ravno tako se je l. 1452.⁵⁾ pogodil z opatom Gotfridom iz Dun. Novega mesta, ki mu je dal ljubljansko župnijo sv. Petra za 8 let proti letni plači (namiznini) 300 gid. v oskrbo.

Kot naddijakon Kranjske se Peter Poljc omenja dne 28./4. l. 1437., navzoč pri obravnavi v Dobu glede prepira radi bire. Dne 25. okt. 1438.⁶⁾ pa je privezal pečat na ustanovno pismo ljublj. meščana Henrika Stauthaymerja ki je za svojo obletnico volil 34 funtov dun. vin.

Peter Poljc se po letu 1457. ne omenja več, menda je ostavil ta solznodolinski svet. Kakor je razvidno iz povedanega, je moral biti mož veljavna oseba, pa tudi sposoben vsestransko poraben in pobožen duhovnik.

16. Matija Kofler⁷⁾ (Kofler—Kovorec), zaznamovan tudi Köfer, Hebener, kot pleban kranjski, znan v l. (1434.—53.) Pišejo ga tudi za „Matevža“ (Mathe) ter imeli za nekaj časa kot vsiljenca. Zato je bilo izdano povelje, da se odstavi pozneje pa priznali pravim župnikom. Razvidno je to iz tega, ker se dne 22. jun. 1438.⁸⁾ imenuje župnik ali rektor cerkve v Kranju neki Jernej N., kot priča omenjen.

L. 1437. je bil dne 3. junija v Kranju oglejsk. očaka generalni vikar Martin, pičenski škof. Podelil mu je 40 dni odpustka za altar sv. Duha⁹⁾ v župni cerkvi: vsem vernikom, ki podpirajo bratovščino sv. Duha in so pri sv. mašah, ki se bero na tem altarju za žive in mrtve, kot škof, in 40 dni odpustka kot vikar.

¹⁾ Mitteilg. d. Mus. Ver. f. Krain l. 1906 XIX. 150. Valvazor: III. knj. 11 str. 372. — Mitteilg. d. hist. Ver. f. Krain 1865. str. 87. št. 95.

²⁾ Mitteilg. d. Mus. Ver. f. Krain XIV. str. 52.

³⁾ Zgodovina Nakl. župnije str. 177.

⁴⁾ Izveštje muz. dr. VI. str. 134.

⁵⁾ Izv. muz. dr. X str. 123.

⁶⁾ Škof. in moravški župni arhiv.

⁷⁾ Letopis M. Sl. 1870. str. 100 Držv. arhiv v „Monakovem“.

⁸⁾ Perteneg: U. k. d. D. O. I. 515. in Wien. Monum. Habsburg. I. 2. str. 902, 907, 914. Izv. muz. dr. XI str. 196.

⁹⁾ Izvirna pergam. listina do 1827. v mestnem, potem v Florjanov. arhivu, po K. Zb.

Župniku Matiji pa v Kranju niso cvetele rozice, med njimi je moral uživati tudi pelin. L. 1442.¹⁰⁾ na poletje je celjskega vojskovodje poveljnik Vitovec naskočil neko noč mesto Kranj in ga obvladal. Lahko si mislimo, v kakem strahu se je nahajal z meščani vred tudi njihov dušni pastir, dokler ni prišel cesar s svojo vojsko mestu na pomoč. Naskočil je mesto tudi po noči, ga obvladal, celjsko posadko in ves njihov plen zajel ter osvobodil mesto. Parapat v Letopisu M. Sl. l. c. stavi ta dogodek napačno v l. 1435. Tega leta nauvojvoda Friderik še ni bil cesar. Izvoljen cesarjem je bil l. 1440., kronan pa l. 1442. Tega leta se je izvršila dne 13. maja zveza Albrechta, brata cesarja Friderika s celjskim grofom, ki se je boril nekaj časa proti cesarju. Ko pa je cesar Friderik prišel od kronanja iz Aachena, je napravil obračun s svojim bratom radi nezvestobe.

Na sv. Erazma dan (2. VI.) 1445.¹¹⁾ je župnik Kefer prejel eno zemljišče na Klancu kot odškodnino zase in naslednike svoje z to, da bo stalni kaplan bratovščine presv. R. T. v župni cerkvi obdržal vse kar dobi za dar. Ustanovniki te kaplanije: Ivan Gall, župnik v Dobu, Žga Lamberg, župnik v Šmartinu pri Kranju, Mihael, župnik v Šentjurju nad Kranjem in drugi udje imenovane bratovščine so darovali eno hišo v Kranju in mnogo zemljišč po raznih krajih za to ustanovo, katero je dovolil kranjski župnik. (Več o tem pozneje pri beneficijah.)

Cesar Friderik III. oprosti hišo, bratovščine presv. RT. v Kranju vseh dakov in je obdari z vsemi svoboščinami, ktere imajo druge hiše duhovnikov v Kranju z dne 18. sept. 1445.¹²⁾ Na sv. Matevža dan i. l. pa tudi oglejski oćak Lovrenc to ustanovo potrdi in priča, da je bratovščina postavila v župni cerkvi nov oltar presv. RT.

Ko je dne 30. avg. 1448.¹³⁾ papež Nikolaj Kranj, Šmartin, Mengeš itd. prepustil cesarju Frideriku, da jih oddaja, komur hoče, je prišel Kefer pod cesarski patronat. Omenja se ta župnik še dne 13. sept. 1452. Takrat je dovolil bratovščini sv. Jurija v župni cerkvi kranjski¹⁴⁾, da ustanovi večnega kaplana pri oltarju sv. Jurija. Sprejema naj vse darove, ki jih polagajo verniki na ta oltar. Ako pomaga župniku pri duhovnih opravilih, more obdržati ob tej priliki darove vernikov zase. Bratovščina je podelila za kaplanovo ustanovo razna zemljišča in njive, ki so omenjena v tozadevnem ustanovnem pismu. Župniku pa je bratovščina v odškodnino za vse te darove podarila zemljišče na Kokrici (Kokricz), ktero plačuje kot Feodus davšč no 1 marko šilingov za tlako in daje razna mala živila. Župnik obeta zase in za svoje naslednike, da se bodo določila ustanovne listine vedno zvesto izpolnjevala. In dne 9. novembra 1452.¹⁵⁾ je že prosil pičenskega škofa Martina, kot generalnega vikarja oglejsk. očaka za investituro Kristijana Lotrič altaristom sv. Jurija. Prodajal je tudi cerkvena zemljišča na Suhi in mlin nekemu Juriju Palcu iz Nakla radi česar so bile pozneje tožbe, ker se je to pozneje nazaj vzelo. (Glej zdolaj št. 21.)

17. Gašper Spauer,¹⁶⁾ pleban se omenja dne 29. sept. 1458. Takrat je namreč zamenjal z velesalskim samostanom zemljišče v Češnjevku v Cerkljah za drugo ležeče na Klancu pri Kranju. Bil je obenem tridentinski kanonik. Mož izvira iz stare znamenite briksenške rodovine, ki se je pozneje delila na razne betve. Njegovo ime se bere še l. 1465., ko je prodal eno kmetijo Jakobu Dobretu.

18. Žiga pl. Lamberg, se omenja župnik kranjski 1460. in obenem tudi šmartinski pri Kranju. — Pozneje prvi ljubljanski škof (1463.—88.)

¹⁰⁾ Ign. Orožen: Celjska kronika str. 66. Valvazor IV. knj. 15. str. 310.

¹¹⁾ Prepis listine v župnem arhivu, Regest. v Horm. arh. str. 563.

¹²⁾ Iz irnik v dežel. muzeju v Ljubljani.

¹³⁾ Mitteilg. d. hist. Ver. f. Krain 1862. str. 52.

¹⁴⁾ Jahresbericht gymnas. in Krainburg. 1912/13. str. 23.

¹⁵⁾ Dun. drž. arh. Rep. 2.

¹⁶⁾ Izvir. list. v dežel. muzeju v Ljubljani. Škof. arhiv.